

Chapter 03

Community of Practice in Uralic Studies (COPIUS), www.copius.eu

Introduction to Mari

Jeremy Bradley, jeremy.moss.bradley@univie.ac.at

Last updated 30 November 2021

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Grammar

1. Conjugation: present tense, 1SG & 2SG

	I: шинч- 'to sit down' > шинчаш
-ам	шинчам
-ат	шинчат
-еш	шинчеш
-ына	шинчына
-ыда	шинчыда
-ыт	шинчыт

	II: шинче- 'to sit' > шинчаш
-ем	шинчем
-ет	шинчет
-а	шинча
-ена	шинчена
-еда	шинчеда
-ат	шинчат

1. Conjugation: present tense, 1SG & 2SG

I: šinč- 'to sit down' > šinčaš	
-am	šinč am
-at	šinč at
-eš	šinč eš
-âna	šinčâna
-âda	šinčâda
-ât	šinčât

II: šinče- 'to sit' > šinčaš	
-em	šinč em
-et	šinč et
-a	šinč a
-ena	šinčena
-eda	šinčeda
-at	šinč at

1. Conjugation: present tense, 1SG & 2SG

	I: лий- 'to be(come)' > ли я ш
-ам	ли я м
-ат	ли я т
-еш	ли е ш
-ына	ли й ына
-ыда	ли й ыда
-ыт	ли й ыт

	II: кае- 'to go' > ка я ш
-ем	ка е м
-ет	ка е т
-а	ка я
-ена	ка е на
-еда	ка е да
-ат	ка я т

1. Conjugation: present tense, 1SG & 2SG

	I: lij- 'to be(come)' > lijaš
-am	lijam
-at	lijat
-eš	liješ
-êna	lijêna
-êda	lijêda
-êt	lijêt

	II: kaje- 'to go' > kajaš
-em	kajem
-et	kajet
-a	kaja
-ena	kajena
-eda	kajeda
-at	kajat

1. Conjugation: present tense, 1SG & 2SG

I: шу- 'to arrive' > шуаш	
-ам	шуам
-ат	шuat
-еш	шуэш
-ына	шуына
-ыда	шуыда
-ыт	шуыт

II: пуо- 'to give' > пуаш	
-ем	пуэм
-ет	пуэт
-а	пуа
-ена	пуэна
-еда	пуэда
-ат	пуат

1. Conjugation: present tense, 1SG & 2SG

I: šu- 'to arrive' > šuaš	
-am	š <u>a</u> am
-at	š <u>a</u> t
-eš	š <u>e</u> š
-êna	š <u>u</u> êna
-êda	š <u>u</u> êda
-êt	š <u>u</u> êt

II: puo- 'to give' > puaš	
-em	pu <u>e</u> m
-et	pu <u>e</u> t
-a	pu <u>a</u>
-ena	pu <u>e</u> na
-eda	pu <u>e</u> da
-at	pu <u>a</u> t

2. улаш 'to be'

	l: ул- 'to be' > улаш
-ам	улам
-ат	улат
-еш	[улеш]
-ына	улына
-ыда	улыда
-ыт	улыт

Мый журналист улам.
Тый журналист улат.
Тудо журналист.
Ме журналист улына.
Те журналист улына.
Нуно журналист улыт.

3. Illative case

-(ы)ш(ке):

	Nominative		Illative
-V•	ола	city	олаш(ке)
	пасу	field, meadow	пасуш(ко)
	тенге	ruble	тенгеш(ке)
	күтү	herd	күтүш(кө)
-C	сад	garden	садыш(ке)
	вер	place	верыш(ке)
	кид	hand	кидыш(ке)
	мут	word	мутыш(ко)
	пöрт	house	пöртыш(кө)
	вүд	water	вүдыш(кө)
-E	кече	day; sun	кечыш(ке)
	тумо	oak	тумыш(ко)
	кöргö	(the) inside	кöргыш(кө)

4. Possessive suffixes 1Sg & 2Sg

	пöрт 'house'
-ем	пöртем
-ет	пöртет
-ЖЕ	пöртшö
-на	пöртна
-да	пöртда
-ышт	пöртышт

4. Possessive suffixes 1Sg & 2Sg

1Sg: -em:

		Nominative		Px1Sg
-V●	/-a/	ола	city	
	/-e/	тенге	ruble	
(Others)		пасу	field, meadow	
		күтү	herd	
-C		сад	garden	
		вер	place	
		кид	hand	
		мут	word	
		пöрт	house	
		вүд	water	
-E		кече	day; sun	
		тумо	oak	
		кöргö	(the) inside	

4. Possessive suffixes 1Sg & 2Sg

1Sg: -ем:

		Nominative		Px1Sg
-V●	/-a/ /-e/	ола	city	олам
		тенге	ruble	тенгем
	(Others)	пасу	field, meadow	пасуэм
		күтү	herd	күтүэм
-C		сад	garden	садем
		вер	place	верем
		кид	hand	кидем
		мут	word	мутем
		пöрт	house	пöртем
		вүд	water	вүдем
-E		кече	day; sun	кечем
		тумо	oak	тумем
		кöргö	(the) inside	кöргем

4. Possessive suffixes 1Sg & 2Sg

2Sg: -ет:

		Nominative		Px2Sg
-V●	/-a/	ола	city	олат
	/-e/	тенге	ruble	тенгет
(Others)		пасу	field, meadow	пасуэт
		күтү	herd	күтүэт
-C		сад	garden	садет
		вер	place	верет
		кид	hand	кидет
		мут	word	мутет
		пöрт	house	пöртет
		вүд	water	вүдет
-E		кече	day; sun	кечет
		тумо	oak	тумет
		кöргö	(the) inside	кöргет

4. Possessive suffixes 1Sg & 2Sg

Nominative		Accusative: -м	Px1Sg: -ем
ола	city		
тенге	ruble		
пасу	field, meadow		
күтү	herd		
сад	garden		
вер	place		
кид	hand		
мут	word		
пöрт	house		
вүд	water		
кече	day; sun		
тумо	oak		
кöргö	(the) inside		

4. Possessive suffixes 1Sg & 2Sg

Nominative		Accusative: -м	Px1Sg: -ем
ола	city	олам	олам
тенге	ruble	тенгем	тенгем
пасу	field, meadow	пасум	пасуэм
күтү	herd	күтүм	күтүэм
сад	garden	садым	садем
вер	place	верым	верем
кид	hand	кидым	кидем
мут	word	мутым	мутем
пöрт	house	пöртым	пöртем
вүд	water	вүдым	вүдем
кече	day; sun	кечым	кечем
тумо	oak	тумым	тумем
кöргö	(the) inside	кöргым	кöргем

4. Possessive suffixes 1Sg & 2Sg

Nominative		Px2Sg: -ет	Clitic -ат 'and'
ола	city		
тенге	ruble		
пасу	field, meadow		
күтү	herd		
сад	garden		
вер	place		
кид	hand		
мут	word		
пöрт	house		
вүд	water		
кече	day; sun		
тумо	oak		
кöргö	(the) inside		

4. Possessive suffixes 1Sg & 2Sg

Nominative		Px2Sg: -ет	Clitic -ат 'and'
ола	city	олат	олат
тенге	ruble	тенгет	тенгеат
пасу	field, meadow	пасуэт	пасуат
күтү	herd	күтүэт	күтүат
сад	garden	садет	садат
вер	place	верет	верат
кид	hand	кидет	кидат
мут	word	мутет	мутат
пöрт	house	пöртет	пöртат
вүд	water	вүдет	вүдат
кече	day; sun	кечет	кечат
тумо	oak	тумет	тумат
кöргö	(the) inside	кöргет	кöргат

4. Possessive suffixes 1Sg & 2Sg

Nominative		Genitive: -н	Derivation -ан 'with, -y'
ола	city		
тенге	ruble		
пасу	field, meadow		
күтү	herd		
сад	garden		
вер	place		
кид	hand		
мут	word		
пöрт	house		
вүд	water		
кече	day; sun		
тумо	oak		
кöргö	(the) inside		

4. Possessive suffixes 1Sg & 2Sg

Nominative		Genitive: -н	Derivation -ан '-y'
ола	city	олан	олан
тенге	ruble	тенген	тенгеан
пасу	field, meadow	пасун	пасуан
күтү	herd	күтүн	күтүан
сад	garden	садын	садан
вер	place	верын	веран
кид	hand	кидын	кидан
мут	word	мутын	мутан
пөрт	house	пөртын	пөртан
вүд	water	вүдын	вүдан
кече	day; sun	кечын	кечан
тумо	oak	тумын	туман
көргө	(the) inside	көргын	көрган

4. Possessive suffixes 1Sg & 2Sg

1.6. Suffix types	42
1.6.1. H-suffixes (H for hyphen, e.g., plural <i>-влак</i>)	43
1.6.2. E-suffixes (e.g., possessive suffix first person singular <i>-ем</i>)	43
1.6.3. A-suffixes (e.g., clitic <i>-ам</i> 'and, also')	44
1.6.4. Ы-suffixes (e.g., genitive <i>-н</i>).....	45
1.6.5. Ш-suffixes (e.g., inessive <i>-умЕ</i>).....	47
1.6.6. N-suffixes (N for no thematic vowel – e.g., dative <i>-лан</i>)	48
1.6.7. S-suffixes (S for sibilant – e.g., imperative 3SG <i>-ЖЕ: -жЕ ~ -шЕ</i>).....	50
1.6.8. Possessive suffix 3SG <i>-жЕ ~ -шЕ ~ -ыжЕ ~ -ж</i>	50
1.6.9. Simple past I, 1 st conjugation, 1SG – 2SG – 3PL	52
1.6.10. Simple past I, 1 st conjugation, 3SG.....	52
1.6.11. Ø-suffixes (zero ending – e.g., connegative form).....	52
1.6.12. Some notes on newer Russian loan words and internationalisms.....	52

grammar.mari-language.com

4. Possessive suffixes 1Sg & 2Sg

Kinship terms:

		Irregular	
		Px1Sg: -м	Px2Sg -ч
вене	son-in-law	вeнҫым	вeнҫыч
шешке	daughter-in-law	шешкым	шешкыч
шольо	(younger) brother	шольым	шольыч
эрге	son	эргым	эргыч

4. Possessive suffixes 1Sg & 2Sg

Kinship terms:

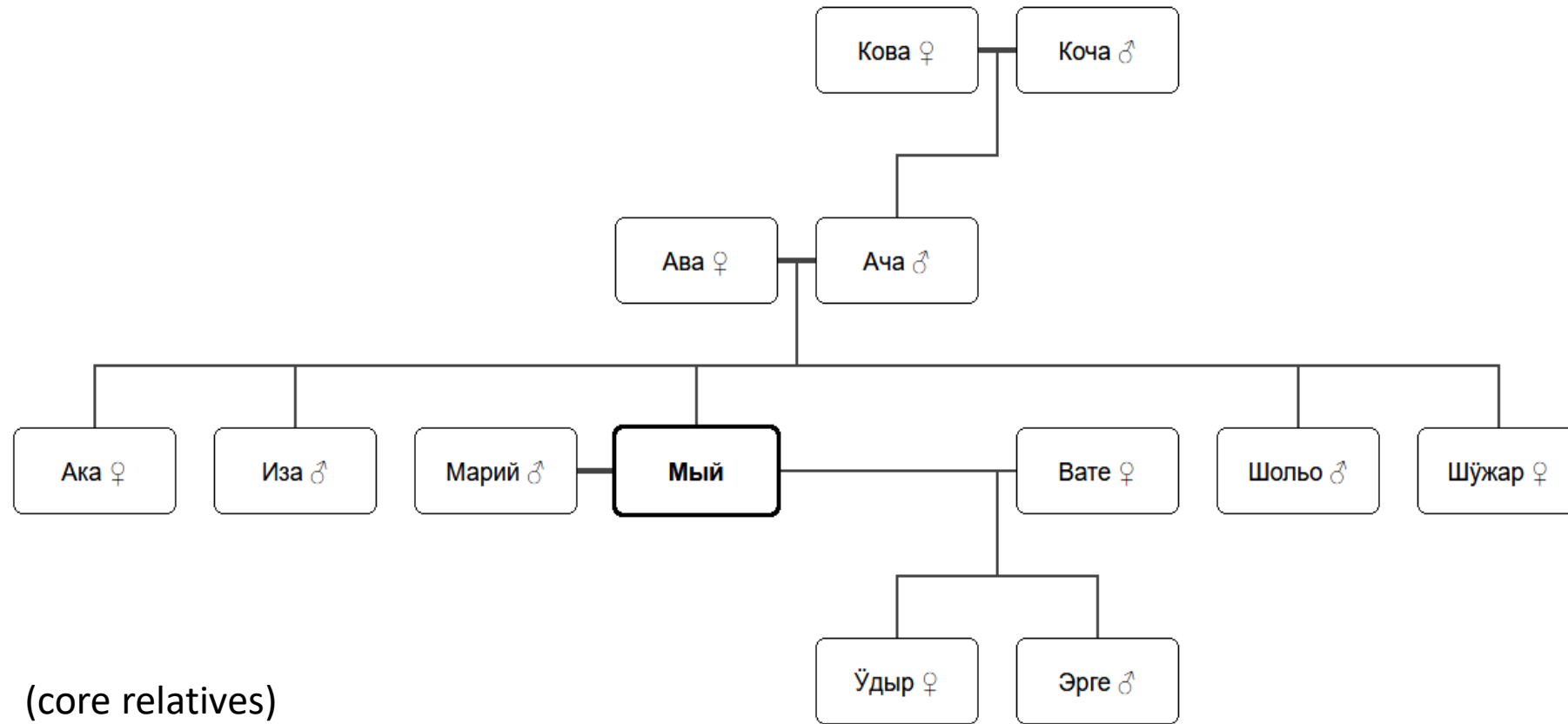
		Irregular		Regular (✓)	
		Px1Sg: -м	Px2Sg -ч	Px1Sg: -ем	Px2Sg: -ет
вене	son-in-law	вeн ^н ым	вeн ^н ыч	вeн ^н ем	вeн ^н ет
шешке	daughter-in-law	шeшк ^н ым	шeшк ^н ыч	шeшк ^н ем	шeшк ^н ет
шольо	(younger) brother	шoль ^н ым	шoль ^н ыч	шoль ^н 'ем	шoль ^н 'ет
эрге	son	эрг ^н ым	эрг ^н ыч	эрг ^н ем	эрг ^н ет

5. Pronouns

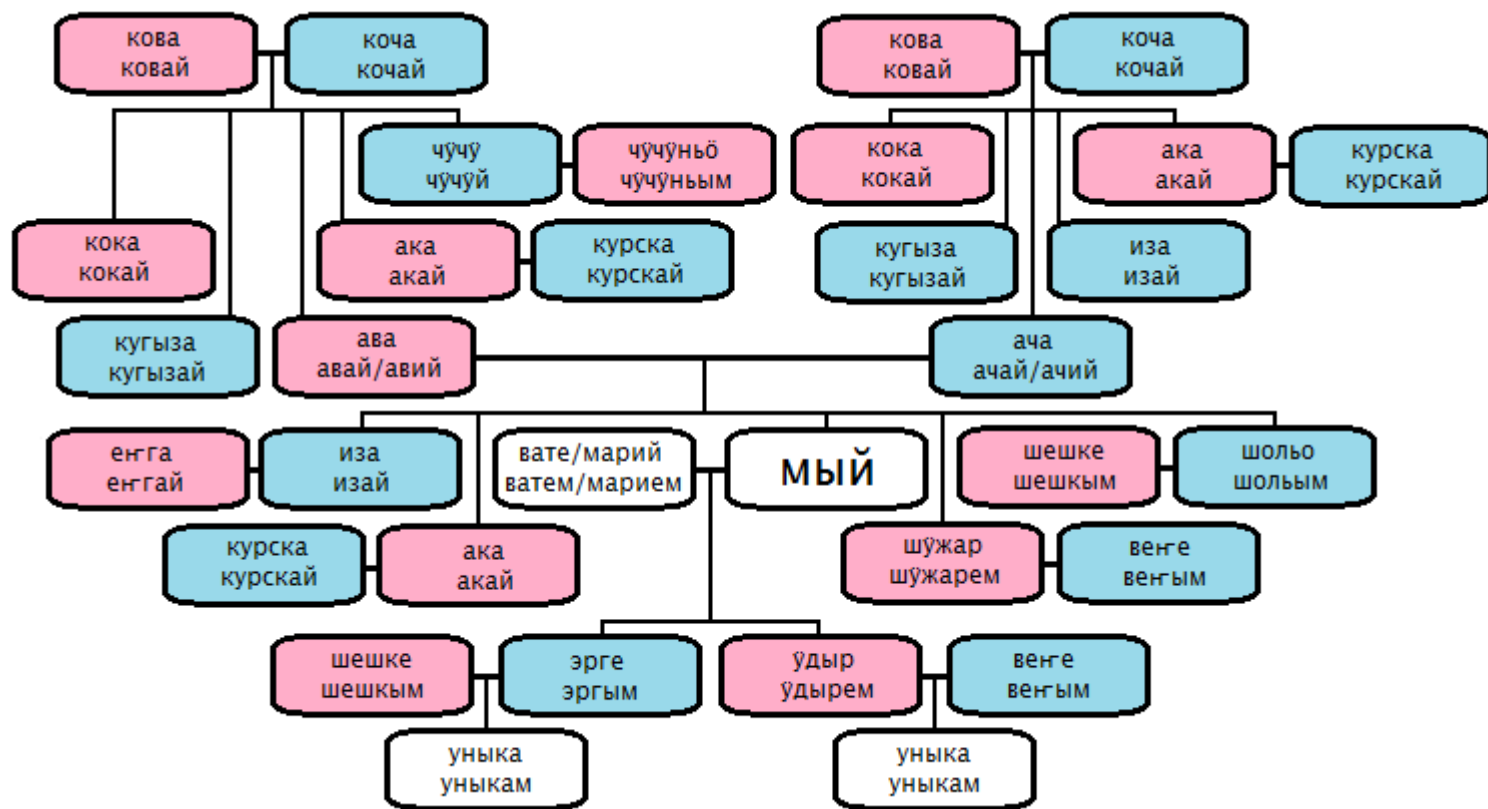
<p><u>Тый</u> кушто илет? ~ Кушто илет?</p>	<p>Where do you live?</p>
<p><u>Мый</u> кастене толам. ~ Кастене толам.</p>	<p>I will come in the evening.</p>
<p><u>Тудо</u> Йошкар-Олаште ила. ~ Йошкар-Олаште ила.</p>	<p>(S)he lives in Yoshkar-Ola.</p>
<p><u>Нуно</u> марий йылмым тунемыт. ~ Марий йылмым тунемыт.</p>	<p>They are learning Mari.</p>

Words and Word usage

1. Kinship terminology

1. Kinship terminology

+ пелаш 'spouse'

тан '(romantic) partner'

Тиде неле йодыш 'It's complicated'

1. Kinship terminology

Nominative		Vocative
ава	mother	авай, авий
ака	(elder) sister aunt (parent's younger sister)	акай
ача	father	ачай, ачий
енга	sister-in-law (elder brother's wife)	енгай
иза	(elder) brother uncle (father's younger brother)	изай
кова	grandmother	ковай
кока	aunt (mother's or father's elder sister)	кокай
коча	grandfather	кочай
кугыза	uncle (mother's or father's elder brother)	кугызай
курска	brother-in-law (elder sister's husband) uncle (parent's younger sister's husband)	курскай
чүчү	uncle (mother's younger brother)	чүчүй

1. Kinship terminology

NB!

ача 'father'

ачам 'my father'

ачамын 'my father's'

ачай 'dad'

ачаем 'my dad'

ачаемын 'my dad's'

1. Kinship terminology

Nominative		Vocative
вате	wife	ватем
вене	son-in-law brother-in-law (younger sister's husband)	венгым
марий	husband	марием
шешке	daughter-in-law sister-in-law (younger brother's wife)	шешкым
шольо	(younger) brother	шольым
шўжар	(younger) sister	шўжарем
уныка	grandchild	уныкам
ўдыр	daughter	ўдырем
эрге	son	эргым
чўчўньö	aunt (mother's younger brother's wife)	чўчўньым

2. тый 'you'

	Familiar	Formal
Addressing 1 person	тый (2Sg)	те (2Pl)
Addressing 2+ people	те (2Pl)	те (2Pl)

3. лийже

Поро кече лийже!

Imperative:

	I: лий- 'to be(come)' > лияш
-	-
-∅	лий
-ЖЕ	лийже
-	-
-За	лийза
-ышт	лийыт

3. лийже

Поро кече лийже!

Imperative:

	I: лий- 'to be(come)' > лияш
-	-
-∅	лий
-ЖЕ	лийже
-	-
-За	лийза
-ышт	лийыт

4. Reduplication

поро 'good'

> поро-поро

эркын 'slowly'

> эркын- эркын

5. -ат 'and'

Nominative		Clitic -ат 'and'
ола	city	олат
тенге	ruble	тенгеат
пасу	field, meadow	пасуат
күтү	herd	күтүат
сад	garden	садат
вер	place	верат
кид	hand	кидат
мут	word	мутат
пөрт	house	пөртат
вүд	water	вүдат
кече	day; sun	кечат
тумо	oak	тумат
көргө	(the) inside	көргат

6. kö 'who'

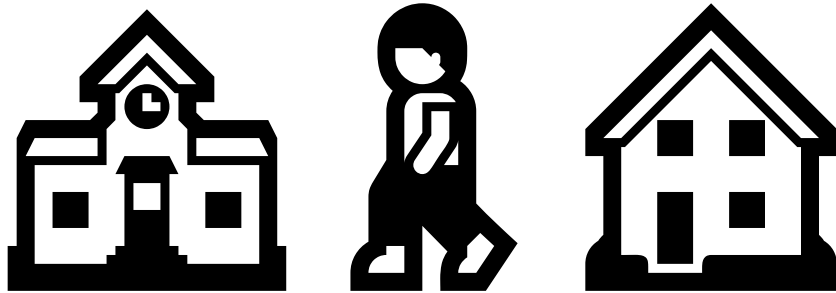
– Эчан кө?

– Эчан туныктышо.

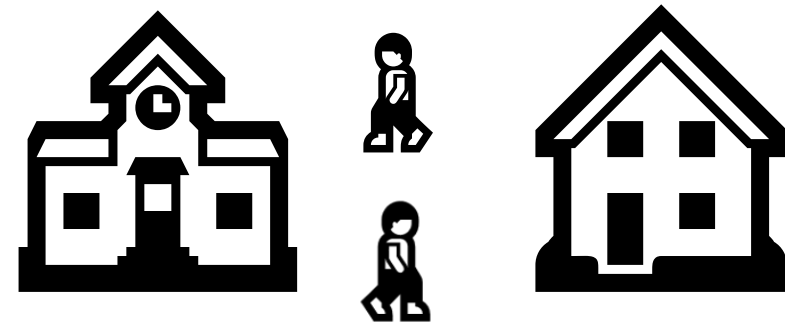
– What (lit. who) is Echan?

– Echan is a teacher.

7. каяш (-ем), кошташ (-ам) 'to go'

Эчан школыш кая.

Эчан школыш коштеш.

Тудо кандаш шагатлан школыш <u>каеш</u> .	(S)he's going to school at eight o'clock.
Мый кажне кечын кандаш шагатлан школыш <u>коштам</u> .	I go to school at eight o'clock every day.
Мыйын йочам <u>ынде</u> школыш <u>коштеш</u> .	My child already goes to school.
Тендан йочада <u>коштеш</u> ?	Is your child (already) walking?

Text

Эчан ден кочаже

- Коча: – Поро кечет лийже, Эчан!
Эчан: – Поро кече, кочай. Кузе илет?
Коча: – Тау. Илем эркын-эркын.
Ачат ден ават кушто улыт?
Эчан: – Ачам ден авам пашаште улыт.
Коча: – А шўжарет кушто?
Эчан: – Шўжарем йочасадыште.
Коча: – А тый кунам школыш кает?
Эчан: – Урокым ыштем да каем.
Коча: – Ачат ден ават кунам толыт?
Эчан: – Нуно кастене толыт. Кочай,
мый вашке каем, тый кодат
ал'е кает?
Коча: – Мый каем, кастене толам.
Эчан: – Тугеже чеверын, кочай!
Коча: – Чеверын, уныкам!

Калыкмут

Ава могай, йочажат тугай.

Exercises

16.

Эвай Эчанын кочаже.

Тудо ялыште ила.

Тудо витле индеш ияш.

Тудын үдыржө – Елу, Эчанын аваже.

Нуно олаште илат.

А таче Эвай Йошкар-Олаш толеш.

Кастене Эвай ден Эчан кинош каят.

А Елу кастене пашам ышта.